

's-Hertogenbosch in het teken van Jheronimus Bosch

Het jaar van duivels en heiligen

Dit jaar staat 's-Hertogenbosch uitgebreid stil bij het leven en werk van de laat-middeleeuwse kunstschilder Jheronimus Bosch. Naast een unieke overzichtstentoonstelling in het Noordbrabants Museum die nu al een groot succes mag worden genoemd, worden er tijdens de manifestatie Jheronimus Bosch 500 nog diverse andere activiteiten georganiseerd.

In 2016 is het precies 500 jaar geleden dat de schilder Jheronimus Bosch overleed in 's-Hertogenbosch. Het oeuvre van deze schilder wordt gekenmerkt door werken met vreemde hellewezens en duivels die net zo fraai zijn geschilderd als de heiligen en de zielen van overleden mensen die zij kwellen. Op werken zoals 'Het Narrenschip' en de 'Hooiwagentriptiek' staan de moraal en de zonden die de mensheid beaant centraal.

Ter gelegenheid van het jubileum vindt de manifestatie Jheronimus Bosch 500 plaats. De manifestatie omvat diverse activiteiten zoals tentoonstellingen, lezingen, concerten en filmvertoningen. De meeste van deze activiteiten concentreren zich in en om provinciehoofdstad, maar ook andere Brabantse organisaties haken in op het jubileumjaar. Onder de naam Bosch Grand Tour presenteren zeven vooraanstaande Brabantse musea in 2016 een hedendaags tentoonstellingsprogramma met actuele kunst, design en cultuur in Breda, Eindhoven, Tilburg en natuurlijk 's-Hertogenbosch.

VISIOENEN

De grootste trekker binnen de manifestatie en de Bosch Grand Tour is de tentoonstelling 'Jheronimus Bosch - Visioenen van een genie' in het Noordbrabants Museum. Deze expositie toont 20 van de 25 schilderijen die de verschillende wetenschappers van het Bosch Research and Conservation Project (een initiatief van het Noordbrabants Museum, de Radboud Universiteit Nijmegen en stichting Jheronimus Bosch 500) de afgelopen zes jaar hebben onderzocht. Op aanvraag kan er in het museum een speciale Bosch lezing worden geboekt.

LOCATIES EN ORGANISATIES IN DE BAN VAN BOSCH

Speciaal ter gelegenheid van de manifestatie Jheronimus Bosch 500 hebben verschillende restaurants, organisaties en locaties speciale activiteiten en arrangementen samengesteld.

Culinair

Bij het Theater aan de Parade kunnen gasten in het kader van 'Aan tafel bij Jeroen: spijs, wijn en samenzijn' in het theatercafé tussen 10.00 en 20.30 van de uitgebreide gerechten op de kaart genieten. Een selectie van restaurants die zijn aangesloten bij Restaurant Alliantie 's-Hertogenbosch serveren lunch, high tea of een diner op een collectie van twaalf kunstborden welke zijn geïnspireerd op de schilderijen van Bosch. Er zijn speciale arrangementen waarbij gasten de borden cadeau krijgen en zelfs het hele servies kunnen verzamelen. Stadsbrouwerij Cafe Bar Le Duc, dat sinds 1999 haar eigen bieren brouwt, biedt een Jeroen Bosch Bier proeverij aan.

Activiteiten

Poëzietichting DichtSlamRap uit Boxtel en Vestingfietsen organiseren elke vrijdag, zaterdag en zondag 'Varen met Jheronimus', een poëzievaartocht op De Dommel. Vanuit de overdekte boten van Vestingfietsen worden twaalf gedichten van dichters/poetryslammers Lotte Dodion, Jee Kast en Loren Brouwers ten gehore gebracht, samen met enkele liedjes van de Eindhovense zangeres Iris Penning. De vaartocht kan indien gewenst worden uitgebreid met een fietstocht, high wine of high tea. Brabant Event Bureau heeft een speciale Jheronimus Bosch Rally ontwikkeld. In teamverband leer je door middel van opdrachten, waaronder het schilderen van een drieluik, Bosch en 's-Hertogenbosch kennen. Ook Den Bosch Evenementen biedt een Jeroen Bosch Speurtocht aan waarbij het team met meeste kennis over de geschiedenis van de stad en de schilder wint.

Locaties

Jheronimus Bosch was lid van het Illustere Lieve Vrouwe Broederschap, dat samenkwam in het Zwanenbroedershuis. Het huidige gebouw stamt uit de negentiende eeuw en is tegenwoordig een museum waar de geschiedenis van het Broederschap en bijzondere cultuurhistorisch waardevolle voorwerpen te zien zijn, waaronder de drinkbeker van Willem van Oranje. Bijzonder is de reconstructie van het drieluik 'De Tuin der Lusten', waar door kunstenaar Henk Groenendaal in 2016 in dit huis aan wordt gewerkt. In het Zwanenbroedershuis kunnen ook besloten bijeenkomsten worden gehouden, van lezingen tot private diners. Veel hotels in en om 's-Hertogenbosch hebben een speciaal Jheronimus Bosch arrangement samengesteld, waaronder De Ruwenberg, Landgoed Huize Bergen, Mövenpick Hotel 's-Hertogenbosch, hotel Guldenberg en Golden Tulip Hotel Central. Hotel Central liet speciaal voor het jubileumjaar de korte film 'DIT IS BOSCH' maken, een korte kennismaking met de schilder en zijn denkwijze. De film is dagelijks te bekijken.

WIE WAS JHERONIMUS BOSCH?

Over Jheronimus Bosch is niet veel bekend. Hij werd omstreeks 1450 geboren in 's-Hertogenbosch en kwam uit een geslacht van plaatselijke schilders. In 1488 trad de schilder toe tot de Illustere Lieve Vrouwe Broederschap, een genootschap van (aspirant)geestelijken ter verering van Maria, ook wel de Illustere Lieve Vrouwe genoemd. Bosch kende gedurende zijn leven veel succes met zijn schilderijen. Naast kooplieden uit Den Bosch was zijn werk ook geliefd bij vooraanstaande verzamelaars zoals Engelbrecht II van Nassau en Filips de Schone van Bourgondië. Ook diens kleinzoon Filips II van Spanje was een fervent verzamelaar en haalde een aantal werken naar Spanje die nu in het Prado in Madrid te zien zijn. In totaal bestaan er nu 25 schilderijen die met zekerheid aan Bosch kunnen worden toegeschreven.

CONVENTION BUREAU BRABANT

Wil je de stad van Bosch beter leren kennen? Convention Bureau Brabant helpt je graag verder. Het bureau heeft verschillende partners die een congres of andere zakelijke bijeenkomsten tot in de puntjes kunnen verzorgen. Partners zijn onder andere accommodaties (voornamelijk viersterrenhotels), locaties (beursgebouwen, kerken, kasteeltjes, landhuizen, musea, industriële locaties) en toeleveranciers zoals cateraars en DMC's. Daarnaast is de organisatie goed vertegenwoordigd in diverse hoogwaardige netwerken waardoor zij kennisoverdracht kan bewerkstelligen en inhoud en betekenis kan geven aan zakelijke bijeenkomsten. www.conventionbureaubrabant.nl

FANTASIEDIEREN

Het Jheronimus Bosch Art Center staat sinds 2007 gedurende het hele jaar door in het teken van de schilder. In dit museum in de voormalige Sint-Jacobskerk zijn replica's van de schilderijen te zien. Ook staan er nagemaakte fantasiedieren en voorwerpen die afkomstig zijn uit de schilderijen, zoals een kopie van de fontein uit het drieluik 'De Tuin der Lusten'. In het Art Center is ook ruimte voor private diners en groepen tot 200 personen. Een bezoek is nog leuker in combinatie met een rondvaart door de Binnendieze die bij het Art Center uitkomt, waarbij diverse beelden uit de schilderijen van Jeroen Bosch worden gepasseerd. Ter gelegenheid van de manifestatie is deze reguliere route omgedoopt tot de 'Hemelen Hellevaart' vaartocht waarbij onderweg de film 'Hemel en Hel' kan worden bekeken. Technieken als videomapping en

3D-projectie zorgen ervoor dat de tijd van Bosch tot leven komt.

Enkele andere activiteiten rondom de Jheronimus Bosch 500 manifestatie zijn 'Een wonderlijke klim' (een rondleiding langs 96 luchtboogbeeldjes van de Sint-Jan die erg op de werken van Bosch lijken), de Bosch Experience (een ontdekkingsroute die leidt langs verschillende erfgoedlocaties in het stadscentrum waar het verhaal van Bosch verteld wordt, ook als app verkrijgbaar), de Bosch by Night Lightshow (een lichtshow die meerdere malen per week wordt getoond op een aantal gebouwen op de Markt) en de modeshow 'Bosch by Addy' door couturier Addy van den Krommenacker (op 22 maart).

INTERNATIONALE AANDACHT

Niet alleen de toeristen lopen warm voor Jheronimus Bosch. Ook het bedrijfsleven in binnen- en buitenland raken steeds meer

bewust van omvang van de manifestatie. "We merken dat vestigingen in de regio bewust als host worden gekozen voor een salestraining om juist die combinatie met de manifestatie te kunnen maken", vertelt Marieke Hendriks van Convention Bureau Brabant. "De vele activiteiten zijn natuurlijk heel geschikt om in een sociaal programma op te nemen. Daarnaast zien we dat meeting planners 's-Hertogenbosch meenemen in hun aanbod. Samen met de duidelijke profilering van Brabant op het gebied van Hightech, Design (beide in en om Eindhoven), Agrifood ('s-Hertogenbosch en Veghel), Logistiek (Tilburg-Breda) en het bourgondische karakter van de provincie zijn er hier op inhoudelijk gebied hele mooie aanknopingspunten voor bedrijven te vinden."

Een volledig overzicht van alle activiteiten is te vinden op www.bosch500.nl.